

ИНТЕРВЈУ

ГЕНЕРАЛ
-ПОТПУКОВНИК
У ПЕНЗИЈИ
ЈОВАН МИЛАНОВИЋ

КОРАК ИСПРЕД НАТО-А

14

1. април 2017.

Обавештајне службе владају политичким и економским системима мање развијених земаља, усмеравају унутрашњу и спољну политику, дестабилизују државе, владају умним процесима човека. Значајно је рећи да, ипак, свим тим технолошким достигнућима управља човек. А човек је рањив. Ко „напипа“ тачку његове рањивости, имаће обавештајни успех.

Под насловим „Загонетна личност Јован Милановић“ париски Монд (5. 11. 1998) објавио је „потеру“ за министром саветником у Мисији СРЈ при ЕУ. Француска штампа открила је да се под тим именом крије потпуковник КОС, који је некада у Алжиру, заједно са Русима, формирао њихову тајну службу против Француске. Преузета је и информација из босанске и хрватске штампе да је то „пуковник који је три године био десна рука генерала Ратка Младића“. Ни једно, ни друго, ни треће... Био је већ унапређен у чин генерал-мајора.

Ко је, заправо, Јован Милановић?

Рођен је у селу Тмава код Куршумлије. У историјату куршумлијске економске школе рангиран је под бројем један, као ученик са најуспешнијом каријером свих генерација. Потом је завршио Војну академију КоВ, Командно-штабну академију КоВ и Школу националне одбране. Његов дипломски рад „Радикална агресија на СФРЈ којој претходи специјални рат и оружана побуна на Косову и Метохији“ архивиран је у библиотеци Центра високих војних школа као наставна литература. У ЈНА и ВЈ обављао је веома значајне дужности: начелник одељења за ратне доктрине, војни изасланик у Алжиру и Тунису, уграђени обавештајни официр (министар саветник) у Бриселу за праћење активности и припреме НАТО-а за агресију на СРЈ, заменик начелника Војнообавештајне службе (током агресије НАТО-а и касније). Пензионисан је са дужности помоћника министра одбране за међународну војну сарадњу и политику одбране. Ванредно је унапређен у чин поручника и генерал-потпуковника. Почасни је генерал-лајтнант ОС Украјине.

Биографија му је објављена у лексикону „Srpski WHO is WHO“ (Ко је ко у Србији), као личност која је постигла изузетне резултате у професији. Након евакуације из Брисела, белгијски МИП прогласио га је „Personna non gratta“. У

специјалном додатку „Вечерњих новости“ од 7. јула 2014. уврштен је међу 20 најпознатијих српских шпијуна (актери великих светских афера).

О Дан сећања у Србији обележава се као значајна вершикала нашег народа у дугој историји борбе за слободу. Као и много пушта раније, војска и народ сујројствили су се вишеструко надмоћнијој сили. Које су основне карактеристике агресије НАТО-а и шта бисте издвојили као драгоцено искуство?

– Агресија НАТО-а против СРЈ Југославије 1999. године представља злочин против мира и човечности. Она је извршена кршењем Повеље УН, Завршног документа ОЕБС-а и без одобрења Савета безбедности. Извршена је супротно чл. 5 Вашингтонског документа о формирању НАТО-а. То је била агресија „демократских“ земаља, које су погизале најважније демократске и цивилизацијске вредности универзалне принципе, право, уставне институције, истину, хуманост и морал. Агресија је имала вишедимензионалне карактеристике, које до тада војна наука, историја ратовања и геополитика нису познавале. Била је то коалициона агресија 19 земаља чланица НАТО-а са три континента против једне мале земље.

По методологији одређивања димензија светског рата, био је то почетак новог глобалног, цивилизацијског сукоба, који је почео разбијањем СФРЈ, оружаном агресијом на СРЈ, а потом насилним променама граница, друштвеног система на афроазијском простору. Према примењеној ратној техници, била је то агресија у којој су проверавана најсавременија војнотехнолошка достигнућа.

Због примене оружја за масовно уништење, осиромашеног уранијума и других убојних средстава која имају токсично дејство, агресија је имала и карактер нуклеарно-хемијског и еколошког рата. Специфична димензија агресије

била је снажно психолошко-пропагандно деловање пре, током и после агресије, која траје и данас. На основу кључних постулата доктринарних докумената о одбрани, наша земља водила је одбрамбени и ослободилачки рат, а са аспекта масовности учесника у одбрани, био је то општенародни рат.

Непосредни циљеви агресије НАТО-а били су промена легитимне власти у Србији (СРЈ), промена политичког и економског система, увођење неолибералне економије и територијална и уставна декомпозиција Србије насилним издвајањем Косова и Метохије и формирањем самосталне, независне државе. И то само у првој фази.

Глобални циљеви агресије били су: успостављање америчког војног присуства на Балкану као дела војне експанзије на Исток, претварање НАТО-а из дефанзивног у офанзивни и из регионалног у глобални савез, ревизија система међународног права, легализација, наметања модела унутрашњег уређења, очување америчке доминације у Европи и војно заокруживање Русије, стицање права НАТО-а за употребу силе без сагласности Савета безбедности УН.

Агресија није завршена до данас. На нивоу је статуса „контролисана криза“, по размерама на степену „ниског интензитета“ глобалних димензија, у измењеним геополитичким околностима.

Што се тиче „драгоценог искуства“, хтео бих да задржим исконску веру у себи, која током трагичних фаза дуге историје никада није напуштала српски народ. Дакле, хоћу да кажем: можемо опстати само као неподељен народ. Целокупна наша историја запамћена је поделама и међусобним сукобима. Ни до данас нисмо извукли искуства и поуке из историје 20. века из оба светска рата и агресије НАТО-а, коју сам дефинисао као ружну фазу трећег светског рата. Почињене су историјске грешке од стварања Краљевине Југославије до данашњег дана. Они који се баве геополитичким и историјским анализама нека се запитају шта сам хтео да кажем. И на крају, моје питање: Да ли наши погледи досежу врх српске вертикале?

О Били сће учесник у догађајима којима су претходили агресији НАТО-а. Када сће имали прве информације да ће НАТО нападнути СРЈ?

– Крајем маја 1998. године, у Лисабону, у Португалији, одржан је Самит

...ette-Ненрі Вилеј...
 ...е Србе Јован Милановић...
 ...omate depuis Juillet...
 ...concernant...

НАТО-а. Дневни ред: „Угроженост мира на Балкану репресалије српских безбедносних снага против албанског становништва на Косову и Метохији“. Нужност „хуманитарне интервенције НАТО-а“.

Тим поводом, неколико дана пре Самита позвао сам португалског дипломату високог ранга у један српски ресторан. Први пут смо се видели. Поставио сам му отворено питање у вези са дневним редом Самита. Претходно сам проучио његову биографију. Имао је кључну улогу у припреми Самита. Знао је све. И садржај унапред припремљене одлуке. Рекао сам му да сам га позвао да се упознам са „првим српским агресором“. Недипломатски, до краја. И почео сам да га „пропитујем“, а власник ресторана га је малтретирао шљивовицом,

понављајући „кућа части“. Био је гладан, рекао је да је доручковао пахулице. Ракија је добро „легла“ на пахулице. Одбијао је да ми било шта каже о послу који ради. Из других извора знао сам доста детаља, али не и одлуку. Одједном, узнемирен, рекао ми је: „Видим да сте професионалац у политици и дипломатији, поштујем Вас. Али зашто радите за тог диктатора Милошевића?“. Узвратио сам му: „Али, Милошевић није диктатор, он није рођен нити живео у диктатури. Ви сте имали 18 година када је Салазар сишао са власти. Постали сте пунолетан и интелектуално формиран у тој диктатури“. Нагло је променио расположење и рекао: „Да, биће донета одлука о припремама за војну интервенцију НАТО-а на вашу земљу“. Након тога, написао сам први телеграм са насловом „Припрема НАТО-а за агресију на СРЈ“. Од тада, па до 27. октобра 1998, када је НАТО одустао од агресије у тој години,

сви моји телеграми били су под тим насловом. Било их је око 300, са више стотина страница.

○ Захваљујући Вашим обавештајним активностима наша земља дошла је у посед штајних докумената НАТО-а у којима су наведени циљеви предвиђени за бомбардовање. Како је до тога дошло? Зашто је НАТО променио време почетка најада за пролеће (март) 1999. године?

– Од доласка у Брисел, јануара 1995. године, до лисабонског Самита НАТО-а (25. маја 1998), развио сам снажну, респективну и поуздану обавештајну мрежу. Имао сам обавештајно „упориште“ у свим структурама НАТО-а, војним и цивилним, војном крилу Западно-европске уније, Европској унији, органима Партнерства за мир и међу бројним дипломатама акредитованим у Белгији. О свим активностима у НАТО-у које су се тичале припрема за одлуку о агресији, имао сам правремене информације.

Наш војни и државни врх право-ремено је имао све податке релевантне за безбедносну угроженост земље. Врх НАТО-а, током августа 1998, био је на годишњем одмору. Припреме за агресију обављали су Политички комитет директора и Команда НАТО-а у Монсу. Та структура није имала право одлучивања, па се чекао повратак чланова Комитета НАТО-а (амбасадори и генерали, први на лествици војне хијерархије).

Закључно са 29. септембром државни и војни врх СРЈ имао је податке о учесницима агресије и потенцијалним циљевима. Знано се и о тачном датуму доношења одлуке о почетку агресије. Био је то 12. октобар. Недостајали су ми документовани подаци. У покушају да на више „адреса“ дођем до докумената, „зауставио“ сам се на француском официру Пјеру Анри Бинелу, шефу кабинета француског генерала Вироа, члана Војног комитета НАТО-а.

Са мајором Бинелом претходно сам имао више контаката. Био је вољан

да сарађује без било каквих личних интереса. На моје тражење планова о агресији, није се много премишљао. Уз констатацију да је то веома опасно, брзо ми је одговорио: „Имаћеш“. Био је то 1. октобар. Донео ми их је у стан следеће вечери. НАТО је покушао да верификује важније откривене позиције циљева – положаја наших јединица и утврдио да их (циљева) више нема на претходним позицијама. План је предвиђао удар по 25 најважнијих циљева, па ултиматум за капитулацију и прихватање одлука из Рамбујеа. Ако СРЈ одбије ултиматум, НАТО ће активирати фазу „апокалипсе“ – уништавање свега постојећег.

Пошто циљева више није било на ранијим позицијама, а временске прилике су се усложавале, НАТО је донео одлуку о одлагању агресије и отпочео преговоре са властима у Београду.

Војнички речено, СРЈ и наша војска нису доживели стратегијско изменађење. Сталним померањем циљева на нове положаје, започето у јесен 1998. године и интензивније наставље-

но током агресије 1999. године, промовисана је ненаписана „стратегија војске у покрету“.

Ⓞ Мајор Бинел је откривен, послије тога му је суђено и извесно време провео је у затвору. Шта је допринело да буде откривен, јер је познавао да се свих обавештајца огледа у томе да од извора добије информације, а да овај не буде откривен?

– Да, веома брзо је признао и рекао да је то учинио из пркоса према НАТО-у, САД и председнику Шираку. Сматрали су га вансеријским официром, са највишим степеном моралности и хуманизма. У трагању за „кртицом“ у НАТО-у откривен је француски официр који је штампао тајни документ, а радио је у дирекцији где је планирана „гусарска операција“ („Милосрдни анђеол“). Наравно, план је одштампан по налогу мајора Бинела, а за „потребе“ француског генерала. Мајор Бинел био је веома способан обавештајни официр, са великим искуством у разним операцијама по свету. Радио је и у штабу генерала Шварцкофа, у Ираку. Шест месеци је био у Команди УНПРОФОР-а у БиХ.

Његово противљење агресији НАТО-а, то јест свест да ће тим чином бити изазвана „нова хуманитарна катастрофа“ – страдање и Срба, а не само Албанаца, да ће САД и НАТО уништити једну земљу у Европи која је била историјски савезник у два светска рата, превазилазило је психолошку димензију хуманости, војничке части и достојанства.

Био би неопростив грех ако не бих рекао да су десетине других лица са којима сам одржавао далеко фреквентније контакте, једнако заслужни колико и мајор Бинел. Наравно, они никада неће бити откривени.

Ⓞ После неколико година поново с њим се срели са Бинелом. О чему с њим тада разговарали?

– Мајор Бинел је прва српска жртва као последица агресије НАТО-а на СРЈ. Због националне издаје била му је забрањена казна од 14 година. Провео је 10 месеци у истражном затвору, уз примену страшне тортуре, нарочито „ноћних сеанси“. Након тога осуђен је на пет година, од којих је у затвору провео три. Интересантно је рећи да су га током суђења бранили француски офи-

цири и генерали. Оправдавали су дело које је учинио.

Срели смо се у Београду, након издржане казне, на промоцији његове књиге „Злочини НАТО-а“, коју је написао у затвору и која је једно време била забрањена. На промоцији у Клубу књижевника, Француска 7, мада су уредно позвани, нико из структура власти (2003. године) није присуствовао. Такође, нико од званичника Бинела није примио на разговор, а спавао је у стану једног нашег новинара. Упркос томе, на промоцији је изрекао кључну, историјску реченицу: „Не кајем се, опет бих то исто учинио“.

У току два дана његовог боравка провели смо неко време заједно. „Ком-

петентни органи” били су веома заинтересовани за наше дружење. Ревносно су спроводили налоге америчког амбасадора Виљема Монтгомерија.

Био је то сусрет два ратна друга. Од дана његовог хапшења и током издржавања казне осећам грех према његовој породици која је разбијена. Прешле године Бинел је отишао у пензију, радећи као геометар. Разговор смо во-

U intervjuu pariskom magazinu Marijan, Binel ne spori da je radio ono zbog čega mu prethodi 15 godina robije: Prepisao sam tajni dokument na list papira i dao ga diplomati Milanoviću

S lulaž Binel počeo je telefonskim pozivom - konstatuje na početku intervjua sa majom Binelom pariski nedeljnik Marijan. Prvo pitanje optuženom oficiru se nadovezuje:

- U to vreme bili ste desna ruka generala Virota, koji predstavlja Francusku u sedištu NATO u Briselu...
- Da, taj telefonski poziv stigao je od izvesnog gospodina Milanovića, čije ime mi je bilo poznato. Tražio je da razgovara sa generalom. Hteo je da ga pozove na radni ručak da bi razgovarali o poziciji Francuske u vezi sa događajima na Kosovu.
- Nikada se pre toga niste susreli s njim?
- Nikada. Ali, njegovo ime mi je nešto značilo.
- Da li je rekao koja je njegova funkcija?
- Da, rekao je da je savetnik u jugoslovenskoj ambasadi u Briselu pri Evropskoj uniji. To je očigledno bilo pokrivo za njegov

ručku, to bi moglo da bude neprijatno. Zakažite ručak za septembar." Tako sam pozvao Milanovića koji se iznervirao i upitao me da li bih ja mogao da dođem. Odgovorio sam potvrdno jer sam znao o čemu želi da razgovara sa mnom. Hteo je da zna da li će, u slučaju vojne akcije NATO, Francuska učestvovati u napadima. Želeo je da zna i koliko je aviona i vojnika NATO mogao da angažuje.

- Da li ste mu tokom tog ručka rekli stvari koje niste imali pravo da mu kažete?
- Prvo, njemu je bio potreban kontakt sa Francuskom vojnom misijom pri NATO i želeo je da vidi u kojoj meri bih ja mogao da budem taj kontakt... Ohrabrio sam to rekavši mu da gajim vrlo velike simpatije prema Srbima. U stvari, to je bila potpuna laž. U toj stvari ja sam neutralan, nisam bio ni na jednoj strani.

to primoralo da nose oružje. Ko su rdavi to ceo svet zna - to je banda mafijasa i gospodara rata koji su želeli moć i zaradivali na tudjoj prolijenoj krvi.

- Šta se dogodilo posle vaših dva prvva susreta?

- Dobio sam dosta podrške iz vojnih krugova (od visokih činova, pre svega)

- Prošlo je leto. To je bila moja poslednja godina u toj službi i trebalo je da me prebace u vojnu obaveštajnu. Očekivao sam da me Milanović pozove... Ali, ništa... Čak sam bacio njegovu vizit-kartu. Jedne večeri u prvoj polovini septembra 1998. dobio sam geopolitičku knjigu o Kosovu sa kartom od Jugoslovenske misije pri Evropskoj uniji. Dao sam je generalu Virotu. On me je pitao: "Da li nam to šalje vaš drug?" Rekao sam da ne znam, ali da sam se video s njim, čak i išao kod njega...

- Da li vas je izgradio? Ništa nisam rekao mi je da o tome

do novembra i rekao mu da zove ka Spustio je slušalicu posle obećanja javiti. Sve sam ispričao generalu. Mavic je ponovo zvao i predložio mi dodoem. To je bilo na vrhuncu pregovora povlačenju srpskih snaga s Kosova smatrao da je neophodno da general vestim o tom ručku. Otišao sam. Mmi je tada postavio vrlo precizna pitanja. Koliko će biti aviona? Rekao sam da će, ako se krene u vazдушnu operacijonju učestvovati svi tipovi aviona. lovci-bombarderi tako i bombarder naravno, projektili "tomahawk". Suodigrao u jednom grčkom restoranu u Briselu.

- Ako to bude rat", odgovorio je Milanović, "ja ću ići da se borim. mi reći kada će sve to početi?" Bivsvestan toga da čak ni ja nemam nriju ideju o datumu početka napadaje ljučilo...
- Dakle, Vi ste isključivo žhteli da znate kada bi snage NAmonle da započnu napade?

дили о свему, само не о ономе што смо радили у Бриселу. Свака прича морала би се завршити ноћним сусретом у мом бриселском стану 2. октобра 2003, када смо обојица случајно остали живи. То је била ноћ довољна за три живота... Иначе, све моје ноћи после тога су стресне...

○ *Куда, ђо Вама, ђлови савремени свејш. Има ли наде да у годинама које долазе умесјто рајшова ђре-влада мирољубиво решавање конфликтаја?*

- Ризикујем да у ограниченом времену пружим једноставан и задовољавајући одговор. Али, ево неколико констатација, са којима се, можда, геополитичари неће сложити. Деведесетих смо имали хладни рат, или једнакополарни свет, заснован, пре свега, на нуклеарној равнотежи. Потом на лажима САД, уједињењем Немачке и распадом СССР-а, настао је сурогат од европске и светске безбедности и сарадње. Последица тога је униполарни свет, како смо означавали супремацију САД и НАТО, остварену геостратегијском, политичком, економском хегемонијом...

Они који су се легитимно борили против фашизма, данас подржавају рађање нових фашистичких идеја. Своју борбу против тероризма у свету реализују такође терористичким методама према државама које их ничим не угрожавају. Не видим да ће у годинама које долазе превладати мирољубиво решавање конфликта, јер конфликте изазивају државе које настоје да мењају глобалну слику света.

○ *Тероризам све више узима маха, а данак који узима ђа свејшска ђо-шасј све је већи. Шја још ђреба ђредузетти да се ђај вид угрожавања слобода ђуди елиминише или сведе на минимум?*

- Прерасподелом богатства које је опљачкано треба на управљање оставити ресурсе онима којима припадају. Али, то је утопија. Био сам сведок „терористичког менаџмента“ у Алжиру, којим су управљале Француска и САД, једна против друге, у сукобу интереса за огромне ресурсе пустињске нафте и гаса. Про-вео сам тамо четири године, волим Алжир и не бих више о томе. Срећом „про-леће“ им још није дошло.

○ *Обавештајне службе делују мимо очију јавности. Мејшоде ђри-куљња ђодајска су све савршеније, ђехнолошки најпредније. Како се зашјишши од свевидећих служби?*

- Обавештајне службе не делују мимо очију јавности. Све што је на земљи, под земљом, у мору и под морем, у космосу свих димензија видљиво је. Најсофистициранија технологија је у рукама обавештајних служби. Да није тако, не би била могућа трка у наоружању и епохалном развоју ИТ технологија. Наравно, то је привилегија великих, високоразвијених земаља са монополем у њиховом развоју.

Обавештајне службе владају политичким и економским системима мање развијених земаља, усмеравају унутрашњу и спољну политику, дестабилизују државе, владају умним процесима

човека. Значајно је рећи да, ипак, свим тим технолошким достигнућима управља човек. А човек је рањив. Ко „напила“ тачку његове рањивости, имаће обавештајни успех.

О У којој мери се резултати војно-обавештајне службе темеље на делима претходника?

– Обавештајна операција вођена у Бриселу, према анализи париског недељника LEVENEMENT DU JEUDI (19–25. новембара 1998), означена је као трећа по значају од Другог светског рата. У емисији „Сведочење“ лондонског „Би-Би-Сија“ (2000. године) тадашњи командант НАТО-а амерички генерал Весли Кларк изјавио је да српска војна обаве-

штабу НАТО-а у Јадран смо бацили хиљаде опасних бомби“.

Даље, Мекмастер каже да „способност Срба да дођу до озбиљних обавештајних података о савезничким операцијама, упркос технолошкој инфериорности, доводи у питање способност информацијске супериорности чак и против непријатеља с тек основним способностима“. Генерал Мекмастер закључује своју анализу да је „југословенска Влада имала своје шпијуне у самом НАТО-у“.

Наравно да их је имала. Свакако, дела претходника инспиративна су за сваког српског обавештајца. Зато препоручујем сталну историјску поставку развоја војне обавештајне службе,

штајна служба спада у десет најбољих обавештајних служби.

На страни 458. у својим мемоарима „Модерно ратовање“ Весли Кларк каже: „Ефекат изненађења је био угрожен рано и често, од предаје Србима плана кампање октобра 1998. године... Могућни удари на многе осетљиве мете у много наврата су откривени“...

Нови Трампов саветник за безбедност генерал Херберт Мекмастер, у својој анализи у објављеној књизи „Пукотине у темељу“ (агресија НАТО-а на Р. Српску и СР Југославију), каже „да је НАТО кампања доживела неуспех јер су Срби знали сваки наш корак унапред“. А потом „због српских шпијуна у

смештену у згради у Кнеза Милоша 33. У том амбијенту кадетима војних школа, ђацима и студентима треба држати часове из патриотизма.

О Ко су Вам били узори из редова усљешних обавештајца?

– Од средњошколских дана имао сам наклоност према друштвеним наукама. Међутим, у војничкој каријери вођен сам сходно одлукама претпостављених. И у војну дипломатију, као војни изасланик у Алжиру и Тунису ушао сам на основу одлуке претпостављених и моје сагласности. Била је то класична војнодипломатска дужност, са тежиштем на развоју војноекономских односа.

Рад у Бриселу имао је карактер класичног обавештајног рада. У мом случају, био сам дипломата на камуфлажној функцији Министарства иностраних послова. Био сам сам, без сарадника, са минималним контактима са особљем у Амбасади и Мисији СРЈ при ЕУ, без претходно створених оперативних позиција. Стицајем околности од некога сам добио на читање књигу „Зорге“, руског аутора М. Колесникова. Било је то у време када сам био млад официр. Случајно или не, прелиставао сам је понеки пут, у слободном времену. Понео сам је са собом у Брисел. Првих месец дана, док сам изучавао структуру НАТО-а, јер сам на дужност отишао без припреме, читао сам о Зоргеу и Бранку Вукелићу.

Они су имали задатак да правовремено открију датум напада сила Осовине на СССР. Стаљин им није веровао. Њихова мрежа откривена је током рата у Јапану. Бранко Вукелић умро је у затвору у великим мукама, а Рихард Зорге је обешен. Били су ми и остали узори.

О Веома гледана телевизијска серија „Мој рођак са села“ снимана је по мотивима из Ваше биографије. Како је дошло до тога? Шта се из серије може издвојити као главна порука?

– Телевизијска серија „Мој рођак са села“ садржи део моје биографије, у лику пуковника Вранића, од откривања мајора Бинела и у вези са тим моје евакуације из Брисела. И завршава се са периодом и догађајима његовог, односно мог вишеструког пензионисања. Јавности је непознато да сам три пута пензионисан, враћан у службу, унапређиван, уздизан на више положаје, ометан и спречаван да, сходно интелектуалним способностима и стеченом искуству, наставим да радим, углавном на местима где сам био тражен.

Све остало није у вези са мојим приватним ни професионалним животом. Аутора серије упознао сам тек након емитавања првих четрнаест епизода. Није ми познато који су људи из војнообавештајне службе били консултанти.

Опседнут сам Вранићевим монологом о Косовском боју и српским јунацима. Младим официрима поручујем да га упамте и о томе размишљају (ТВ серија „Мој рођак са села“, 27. епизода). ■

Звонимир ПЕШИЋ